

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

Δ136 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 20 Δεκεμβρίου 2023, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοδοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλος: Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Η Σύμβουλος Ευαγγελία Κουτούπα απουσίασε δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν, η εισηγήτρια, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσίας καθαρισμού των εσωτερικών χώρων του Ιδρύματος, ενδεικτικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.209.677,42 € χωρίς Φ.Π.Α., για χρονικό διάστημα 6 μηνών.

Με το από 05.12.2023 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (αριθ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 5160/05.12.2023) το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (εφεξής ΕΚΠΑ) αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών καθαρισμού των εσωτερικών χώρων του Ιδρύματος, ενδεικτικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.209.677,42 € χωρίς Φ.Π.Α., για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

Για την αντιμετώπιση των αναγκών καθαρισμού των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων των κτηρίων του, το ΕΚΠΑ υλοποιεί δύο συμβάσεις υπηρεσιών καθαριότητας, οι οποίες υπεγράφησαν έπειτα από διενέργεια ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας και ολοκληρώνονται την 31^η Δεκεμβρίου 2023.

Αναλυτικότερα, με τη με αριθμό 5/2021 διακήρυξη, που δημοσιεύτηκε στην Ε.Ε. την 1η.11.2021 στην Ε.Ε, προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για τον καθαρισμό των εσωτερικών χώρων των κτηρίων του ΕΚΠΑ, για διάστημα 16 μηνών, κατά τα έτη 2022 και 2023, ενδεικτικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 2.316.129,03 € πλέον ΦΠΑ. Οι σχετικές συμβάσεις, κατόπιν μακράς διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής, υπεγράφησαν με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου στις 31.05.2023, για διάστημα 7 μηνών (01.06.2023 – 31.12.2023).

Παράλληλα με τη διαγωνιστική διαδικασία (5/2021) που βρισκόταν σε εξέλιξη, το ΕΚΠΑ ενέκρινε από 29.03.2023, με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου, δαπάνη συνολικού ποσού 5.242.935,48 € χωρίς ΦΠΑ 24%, για την προκήρυξη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού των κτηρίων του (Ν. Αττικής και Συγκροτήματος Ευρίπου) για τα έτη 2024, 2025 και 2026, υπό την προϋπόθεση της έγκρισης του ποσού για τα επόμενα έτη από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στις 13.06.2023 εκδόθηκε απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων για την έγκριση ανάληψης υποχρέωσης για τα οικονομικά έτη 2024-2025-2026.

Στη συνέχεια, με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου εγκρίθηκε η διενέργεια και προκηρύχθηκε στις 21.06.2023 ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός άνω των ορίων,

εκτιμώμενης αξίας 5.241.935,00 € χωρίς ΦΠΑ, για τα έτη 2024 και 2025, με δικαίωμα προαίρεσης για διάστημα έως δώδεκα (12) μήνες, εκτιμώμενου ποσού 2.620.967,74 € χωρίς ΦΠΑ, που αφορά στην παροχή υπηρεσιών καθαρισμού κτηρίων του ΕΚΠΑ στον Νομό Αττικής και στο Συγκρότημα Ευρίπου. Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών ορίστηκε η 28^η.07.2023.

Στον διαγωνισμό υπεβλήθησαν εμπρόθεσμα προσφορές:

- για το **ΤΜΗΜΑ 1: - Σχολές και Κτήρια του Ν. Αττικής**, από τις εταιρίες ANAΞ ΑΕ, 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ, ΓΕΝ-ΚΑ ΑΕ, ΙΠΙΡΟΤΙΚΙ FACILITY SERVICES ΑΕ, SARP FACILITY MANAGEMENT ΑΕ, MYSERVICES ΑΕ, UNISON FACILITY SERVICES ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ, ΦΑΣΜΑ ΑΕ και ΥΑΔΕΣ ΑΕ
- για το **ΤΜΗΜΑ 2: – Συγκρότημα Ευρίπου - Ψαχνά Ευβοίας** από τις εταιρίες 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ, SARP FACILITY MANAGEMENT ΑΕ, MYSERVICES ΑΕ, ΥΑΔΕΣ ΑΕ και ΕΛΕΚΤ ΑΕ.

Στις 21.08.2023 κατατέθηκαν τα Πρακτικά της Επιτροπής Διενέργειας και Αξιολόγησης του διαγωνισμού, τα οποία εγκρίθηκαν με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου, και στις 24.10.2023 εκδόθηκε η απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Ιδρύματος για κατακύρωση του διαγωνισμού.

Στη συνέχεια υπεβλήθησαν εμπρόθεσμα οι εξής προδικαστικές προσφυγές:

Για το Τμήμα 1 Σχολές και Κτήρια του Ν. Αττικής: από τις εταιρείες α) UNISON FACILITY SERVICES ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ, β) 3G FACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, γ) ΙΠΙΡΟΤΙΚΙ FACILITY SERVICES ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ) και δ) ΓΕΝ-ΚΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, οι οποίες εξετάστηκαν στις 12.12.2023.

Για το Τμήμα 2 Συγκρότημα Ευρίπου - Ψαχνά Ευβοίας: από τις εταιρείες α) SARP FACILITY MANAGEMENT ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ και β) 3G FACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, οι οποίες εξετάστηκαν ομοίως στις 12.12.2023.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω προσφυγών κατατέθηκαν στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού παρεμβάσεις. Σημειώνεται, ότι δεν ασκήθηκε καμία προδικαστική προσφυγή κατά της απόφασης κατακύρωσης που αφορά το Τμήμα 3 του διαγωνισμού (Καθαρισμός Εξωτερικών Χώρων) και ήδη έχει διαβιβαστεί ο πλήρης φάκελος για προσυμβατικό έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Στις 10.11.2023 εκδόθηκε η Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΠΑ για διενέργεια διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και ακολούθως η αναθέτουσα αιτήθηκε την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή στη διαδικασία αυτή, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα, με τους όρους της αρχικής διακήρυξης, κατά το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάδειξη αναδόχου παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, με εκτιμώμενη προϋπολογισθείσα δαπάνη 1.209.677,42 €, χωρίς ΦΠΑ, για τα Τμήματα 1 και 2 για διάστημα έξι (6) μηνών και με τη δυνατότητα μονομερούς λύσης της σύμβασης οποιαδήποτε χρονική στιγμή ολοκληρωθεί η εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5. Η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπει ότι:

«[...]2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6. Το υπό εξέταση αίτημα του ΕΚΠΑ, που είναι μη κεντρική αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 3 ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου νόμου.

Η σκοπούμενη σύμβαση φέρεται ως αυτοτελής δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα, το αντικείμενο της οποίας προβλέπεται να ανανεωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Για την προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος σύμβαση, προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.209.677,42 € χωρίς ΦΠΑ, που είναι άνω των ορίων των Οδηγιών, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

7. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις, με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας,

Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις, οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος απόδειξης της συνδρομής των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32). Συναφώς, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους προκρίνεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

Ειδικότερα, για την εφαρμογή της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος - κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση- απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περιστασης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,
- β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και
- γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περιστασης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Υπό τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, όπως ρητά επιτάσσει η σχετική διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 εδ. γ' της Οδηγίας 2014/24 (ΣτΕ 1987/2021 σκ.12).

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. Τμ. VII 1080/2022 σκ. 6).

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογεί την ανάθεση εκείνων μόνο των υπηρεσιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ.Συν. 1494/2022 VII Τμ, ΣτΕ 1987/2021, Γνώμες της Αρχής Δ401 47/2022).

8. Σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής

Στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγματεύσεως, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής προσφυγών και λοιπών ένδικων βοηθημάτων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά, κατά κανόνα, απρόβλεπτη περίπτωση συνδεόμενη αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής σύμβασης (πρβλ. ΣτΕ 1747/2011, 156/2022 ΔΕφ Πειρ (Ακυρ.). Ο κάθε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να εκκινεί τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα.

Ειδικότερα, η αναθέτουσα, κατά τον υπολογισμό των σχετικών προθεσμιών, οφείλει να λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα άσκησης των προβλεπόμενων από το νομοθετικό πλαίσιο προδικαστικών προσφυγών και τη συνακόλουθη καθυστέρηση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ως εκ τούτου, ο ορθός προγραμματισμός των συμβάσεων αφορά τόσο στην έγκαιρη εκκίνηση των διαδικασιών σύναψης, όσο και στην επιλογή των παρεχόμενων κατάλληλων εργαλείων και μέσων/ διαδικασιών προς επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου.

Εν προκειμένω, η αναθέτουσα επικαλείται ανυπαίτια καθυστέρηση ολοκλήρωσης της προηγούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας για την υπογραφή της ισχύουσας σύμβασης καθαριότητας, με ημερομηνία λήξης στις 31.12.2023, που είχε ως αποτέλεσμα την καθυστερημένη εκκίνηση και της τρέχουσας διαγωνιστικής διαδικασίας, διότι:

α) Η άσκηση ένδικων βοηθημάτων από συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς στον προηγούμενο διαγωνισμό (5/2021) και η καθυστέρηση στην έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων (η τελευταία απόφαση επί αιτήσεων ακύρωσης κατά των αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ εκδόθηκε από το αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών στις 05.01.2023), η οποία δεν ήταν δυνατό να προβλεφθεί, καθιστούσε επισφαλή την προεκτίμηση της δαπάνης σε προγενέστερο χρόνο.

β) Η διαγωνιστική διαδικασία βάσει της διακήρυξης 5/2021 ολοκληρώθηκε στις 02.05.2023 με την έκδοση της υπ' αριθ. 203/2023 Πράξης του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή των σχετικών συμβάσεων με ημερομηνία έναρξης αυτών την 01.06.2023 και λήξης την 31.12.2023.

Ακολούθως, η αναθέτουσα αρχή εκκίνησε άμεσα την εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία στις 21.06.2023 (ημερομηνία δημοσίευσης στην Ε.Ε.), δηλαδή 6 μήνες περίπου πριν τη λήξη της ισχύουσας σύμβασης καθαριότητας, καθόσον τότε κατέστη ουσιαστικά εφικτό, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η έγκριση ανάληψης υποχρέωσης από τον Υπουργό Παιδείας εκδόθηκε στις 13.06.2023, ενώ το Πρυτανικό Συμβούλιο είχε εγκρίνει τη σχετική δαπάνη ήδη από τις 29.03.2023. Εξάλλου, λόγω της χρονοβόρας διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής του προηγούμενου διαγωνισμού καθαριότητας, εξαιτίας της οποίας δεν ήταν δυνατό να εκκινήσει νωρίτερα η τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία, σε συνδυασμό με την επικείμενη λήξη της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού στις 31.12.2023, η καθαριότητα είναι αδύνατο να καλυφθεί κατά το προσεχές χρονικό διάστημα. Τα παραπάνω υπερέβησαν την απαιτούμενη προβλεψιμότητα της αναθέτουσας, με συνέπεια την αδυναμία της να μεταβάλει εγκαίρως τον προγραμματισμό της για την ανάθεση των ως άνω υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, με δεδομένη και την περιορισμένη δυναμική της διοικητικής στελέχωσης της αναθέτουσας αρχής, η απρόβλεπτη περίπτωση που δημιουργήθηκε και δεν επέτρεψε τον έγκαιρο προγραμματισμό της για την απρόσκοπτη κάλυψη των αναγκών της σε υπηρεσίες καθαριότητας, οι οποίες συνιστούν δημοσίου συμφέροντος αγαθό, δεν ανάγεται κατ' αποκλειστικότητα στη σφαίρα ευθύνης της.

β) ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού

Η αιτούσα αναφέρει, ότι υφίσταται επιτακτική ανάγκη τήρησης των μέτρων υγιεινής στους χώρους εργασίας, ιδιαίτερα εν μέσω περιόδου COVID, καθώς είναι ορατός ο κίνδυνος οι εν λόγω χώροι να μετατραπούν σε εστίες υπερμετάδοσης του ιού, για τους φοιτητές, τα μέλη ΔΕΠ, το εν γένει διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, αλλά και για τους πολίτες που προσέρχονται καθημερινά στους χώρους των κτηρίων του ΕΚΠΑ και χρησιμοποιούν όλες τις εγκαταστάσεις (ανελκυστήρες, σκάλες, γραφεία, διαδρόμους, τουαλέτες, κοκ). Οι αρνητικές δε συνέπειες που θα προκληθούν, σε περίπτωση έλλειψης καθαριότητας, είναι πολύ σοβαρές και άπτονται της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας παρίσταται κατεπείγουσα, καθώς οι ισχύουσες συμβάσεις λήγουν στις 31.12.2023. Υπό τις συνθήκες δε αυτές, η ανάγκη εξασφάλισης αναδόχου παροχής υπηρεσιών καθαριότητας δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες.

γ) αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Η εκκίνηση της διαγωνιστικής διαδικασίας στον χρόνο που έλαβε χώρα συνδέεται με τη χρονοβόρα δικαστική εμπλοκή του προηγούμενου διαγωνισμού και τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να καλύψει με άλλον τρόπο την ενεστώσα, άμεση και διαρκή ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, ενόψει της επικείμενης λήξης της ισχύουσας σύμβασης στις 31.12.2023.

δ) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο:

Λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η συγκεκριμένη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι το αίτημά της υποβάλλεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, καθόσον η σχετική υπό ανάθεση σύμβαση που θα προκύψει από τη διαπραγμάτευση θα έχει διάρκεια μόλις έξι (6) μηνών, με εκτιμώμενη προϋπολογισθείσα δαπάνη 1.209.677,42 € χωρίς ΦΠΑ και με τη δυνατότητα μονομερούς λύσης αυτής οποιαδήποτε χρονική στιγμή, εφόσον προκύψει ανάδοχος από την εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία για τα Τμήματα 1 και 2, για τα οποία έχει ανακύψει διοικητική εμπλοκή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (και πιθανολογείται βάσιμα ότι ενδέχεται να επακολουθήσει η άσκηση αιτήσεων αναστολής – ακύρωσης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων).

Κατόπιν των ανωτέρω, το υπό εξέταση αίτημα υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την κάλυψη των άμεσων αναγκών καθαριότητας της αναθέτουσας.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή αποφασίζει ομόφωνα:

Την παροχή **σύμφωνης γνώμης** περί προσφυγής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού των εσωτερικών χώρων του Ιδρύματος, ενδεικτικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.209.677,42 € χωρίς Φ.Π.Α., για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκιάτου

